

13.8.2019

Päivi Koivuranta, Tuula Kock, Ida Sulin

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntö STM/2066/2019 ja STM045:00/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain 50 § muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää Kuntaliittoa lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain 50 §:n muuttamisesta siten, että Vaasan sairaanhoitopiiri velvoitettaisiin järjestämään laaja ympärivuorokautinen päivystys keskussairaalaan yhteydessä ja samalla Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä poistettaisiin velvoite järjestää päivystyspalvelut myös ruotsin kielellä.

Nykyisin terveydenhuoltolaki velvoittaa 12 sairaanhoitopiiriä järjestämään keskussairaalaan yhteydessä laajan päivystyksen, jossa on saatavilla asetuksen määrittelemien 12 lääketieteen erikoisan osaaminen. Muiden sairaanhoitopiirien tulee ylläpitää ympärivuorokautista perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystystä, jossa on valmius väestön tavanomaisten kiireellisten terveysongelmien hoitoon. Lisäksi erityisvastuualueittain on mahdollisuus sopia kunkin sairaalan päivystyksen laajuudesta ja monipuolisuudesta siten, kuin palvelujen saavutettavuus, päivystyspisteiden väliset etäisyydet ja sairaanhoitopiirin väestön kielellisten oikeuksien toteuttaminen edellyttävät.

Vaasan keskussairaala on nykyisen laajuisen päivystyksensä puitteissa hoitanut vastuualueensa asukkaat erittäin kattavasti. Vaasan sairaanhoitopiirin asukkaiden Seinäjoen keskussairaalan käyttö on ollut vähäistä. Esittelytekstin mukaan vuonna 2018 Vaasan sairaanhoitopiiristä asioi esimerkiksi päivystyspotilaita Seinäjoen keskussairaalaan 206 ja heistä vajaat 10 % oli ruotsinkielisiä. On odotettavissa, että potilaiden siirtymä Seinäjoelta Vaasaan jää vähäiseksi eikä Seinäjoen keskussairaalaan koidu ehdotetusta muutoksesta säästöjä.

Terveydenhuoltolain mukaisen laajan päivystyksen toteuttaminen Vaasan keskussairaalaan edellyttää ainoastaan neurologian ympärivuorokautisen päivystyksen aloittamista ja suun terveydenhuollon päivystyksen täydentämistä. Esittelytekstin mukaan Vaasan keskussairaalaan tarvittaisiin päivystystoimintaa varten kaksi uutta neurologian erikoislääkärin virkaa. Virkojen kustannukset olisivat noin 300 000 euroa. Lisäksi ympärivuorokautisen päivystyspisteen vuotuiset kustannukset olisivat noin 600 000 euroa.

Suun terveydenhuollon osalta laajaan päivystykseen siirtyminen merkitsisi päivystyspalvelujen toiminta-ajan laajentamista. Pietarsaaren alueella on sopimus suun terveydenhuollon palveluista Soiten kanssa. Sairaanhoitopiirin muu väestö käyttää Vaasan kaupungin ylläpitämää päivystystä, joka toimii keskussairaalan tiloissa viikonloppuisin päiväsaikaan (klo 10-15). Muuten virka-ajan ulkopuolella väestö on käyttänyt Seinäjoen keskussairaalan palveluja. Käyntejä on kuitenkin ollut vähän, esim. vuonna 2018 vain noin 50 käyntiä.

Laajan päivystyksen sairaalana Vaasan keskussairaalan tulisi tarjota suun terveydenhuollon päivystyspalveluja arkisin klo 15-21 ja viikonloppuisin klo 8-21. Päivystyksen käyttö voisi lisääntyä, kun palveluja olisi saatavilla aiempaa lähempänä. Päivystyksen toiminta-ajan laajentamiseen tarvittaisiin käytännössä kaksi hammaslääkäri-hammashoitaja -työparia. Työvoima voitaisiin hankkia joko yhteistyössä kuntien kanssa taikka ostamalla yksityiseltä. Mikäli yhteistyö kuntien kanssa onnistuisi, sosiaali- ja terveysministeriön kustannusarvio 100 000 euroa olisi oikean suuntainen, mutta jos palvelu jouduttaisiin kilpailuttamaan, kustannukset voisivat kohota huomattavasti. Kustannusten kasvupainetta kohdistuisi myöskin Etelä-Pohjanmaan

sairaanhoitopiirin alueen kuntiin, koska suun terveydenhuollon päivystyksestä perittävä kapi-
taatioperusteinen valmiusmaksu nousisi, kun palvelua nykyisin käyttävät Vaasan sairaanhoito-
piirin kunnat siirtyisivät oman piirinsä palveluiden käyttäjiksi.

Päivystystoiminnan keskittämisen ja porrastamisen on arvioitu tuottavan terveydenhuollolle
vuoteen 2020 mennessä yhteensä 350 milj. euron säästöt, joka summa on otettu huomion
kuntien valtionosuuksissa. Nyt esitetty terveydenhuoltolain muutos lisäisi päivystystoiminnan
kustannuksia ja vähentäisi arvioitua säästöpotentiaalia. Kuntaliitto pitää tärkeänä, että kus-
tannusten kasvu, joka on vähintään 1 milj. euroa, kompensoidaan valtionosuuksissa täysi-
määräisesti.

Kielellisten oikeuksien näkökulmasta Kuntaliitto toteaa, että kielelliset oikeudet lähtökohtai-
sesti ja käytännössä toteutuvat parhaiten alueilla joilla vähemmistökielisten osuus on suuri.
Ehdotettu muutos, eli päivystyspalvelujen siirto Etelä-Pohjanmaalta Vaasaan, on siksi kielellis-
ten oikeuksien toteutuksen näkökulmasta perusteltu. Todettakoon myös, että nyt kumotta-
vaksi ehdotettu säädös olisi ollut poikkeus Suomen yleisestä kieliä koskevasta lainsäädän-
nöstä, jossa kielellisten oikeuksien laajuus perustuu viranomaisen kielelliseen asemaan. Kielel-
liset oikeudet olisivat olleet sidottuja tiettyyn tilanteeseen ja palvelumuotoon. Myös tästä nä-
kökulmasta katsomme, että ehdotettu muutos on perusteltu.

SUOMEN KUNTALIITTO

Tarja Myllärinen
johtaja, sosiaali- ja terveysasiat

Päivi Koivuranta
hallintoylilääkäri